

‘Ik stop niet, ook al WORDT HET MIJN DOOD’

Gewapend met haar camera spoort Saskia van Rooy (53) in de polders illegale jagerspraktijken en andere misstanden bij dieren op. Met gevaar voor eigen leven, vertelt ze. Maar niets houdt haar tegen.

tekst **HANNA GILLISSEN** fotografie **GREGOR SERVAIS** visagie **PETRA NEUMANN**

“Elke zaterdagochtend sta ik een uur voor zonsopgang op en rij heel langzaam met mijn auto door de Krimpenerwaard. Met de ramen open luister ik of ik schoten van jagers hoor. Als ik ze heb gelokaliseerd, film ik de handelingen van de jagers en vrijwel altijd zie ik strafbare feiten. Als een zwaan wordt aangeschoten, splijt door de hagel meestal het bot van een vleugel en stort het dier neer. Terwijl de jager rustig een peukje staat te roken, pakt zijn hond de, negen van de tien keer, nog levende zwaan, sleurt 'm over de grond, en bijt en hapt zelfs stukken vlees uit het lichaam. Vervolgens probeert de jager de zwaan te wurgen en de nekwervels te breken. Uiterst pijnlijk en strafbaar, de zwanen spartelen nog minutenlang voordat ze dood zijn. Als ik dat zie, voel ik een intense woede. En een vastberadenheid om de daders strafrechtelijk te laten vervolgen. Ik kan niet begrijpen dat je plezier hebt in jagen, waarom zou je een prachtig dier kapot willen maken? ‘De dieren hebben een mooi leven gehad,’ wordt dan gezegd. Dat hebben ze helemaal niet. Ze worden wekelijks, soms dagelijks opgejaagd, uiteindelijk doodgemarteld of gewond achtergelaten.

MISSTANDEN

Wat mij drijft is liefde en passie voor dieren en de natuur. Maar ook afschuw van de misstanden met dieren die hier aan de lopende band, ongemoeid, plaatsvinden. Ik ben altijd dol op dieren geweest. Ik groeide op in Brabant in een mooie omgeving. Elke dag wandelde ik met onze hond door het bos en regelmatig hoorde ik dat er werd geschoten. Voor mijn ogen vielen de mooiste vogels op de grond, moedwillig afgeslacht. Als klein meisje wist ik nog niet precies wat er gebeurde, maar ik voelde toen al een drang om er iets aan te doen. Ik heb als zesjarige weleens de fietsbanden

van de jagers laten leeglopen... Toch is saboteren nooit mijn doel geweest. Ik heb diergeneeskunde gestudeerd, werkte als dierenarts en advocaat, maar kwam erachter dat het opkomen tegen het onrecht dat dieren wordt aangedaan meer voldoening geeft dan het genezen van een individueel beest. Al jarenlang spoor ik misstanden op en leg die vast op camera, zodat de verdachte kan worden vervolgd. Ik kreeg landelijke bekendheid toen ik door mijn jarenlange opsporingswerkzaamheden een einde maakte aan 't zogenaamde zwanendriften. Op grote schaal werden wilde zwanen

FEITEN & CIJFERS

- Er zijn ongeveer 21.000 jagers in Nederland. (Bron: Jagersvereniging)
- In 2016 werden in de provincie Zuid-Holland 160.000 wilde dieren door jagers gedood. (Bron: Animal Rights)
- Zwanen gelden in Europa als beschermde diersoort, maar bij overlast mogen ze in een aantal provincies worden geschoten.
- In het kader van populatiebeheer en schadebestrijding worden jaarlijks

tussen de 3.000 en 4.000 knobbelzwanen afgeschoten. De broedpopulatie wordt geschat tussen de 5.500 en 6.500 exemplaren. (Bron: Provincies)

- Per provincie wordt ongeveer 4.000 euro per jaar aan schadevergoeding veroorzaakt door zwanen uitgekeerd.
- Saskia van Rooy stelt via haar Stichting Dierenradar misstanden bij (wilde) dieren aan de kaak.

Haar liefde voor dieren drijft Saskia elke ochtend voor dag en dauw haar bed uit om zwanen te redden van de kogels van jagers. 'Ik zie het als een morele plicht. Als ik niets doe, krijg ik wroeging.'

illegaal gevangen en als siervogels verhandeld. Na mijn schokkende beelden in tv-programma *Een Vandaag* volgde een wettelijk verbod op het zwanendriften. Daarna richtte ik mijn stichting Dierenradar op waarmee ik strafbare feiten met dieren door jagers op camera vastleg en procedeer tegen ontheffingen tot afschot en vergassing van dieren.

UITGESCHOLDEN

De nacht voordat ik ga surveilleren slaap ik steevast slecht. Ik kom vaak in gevaarlijke situaties terecht, weet niet wat ik aantref en moet continu op mijn hoede zijn. Ik ben altijd bang. Als er agressieve mannen met geweren op je afkomen, ben je kwetsbaar. Mijn camera is mijn wapen, maar ik heb geen bescherming. Ik ben op straat door een jager mishandeld, een ander sloeg een geweerkolf in mijn gezicht, ik ben meermalen bedreigd en klemgereden. Ik let altijd op of ik word gevolgd, en ik film alle kentekens van mogelijk verdachte auto's. Door de uitzending van *Een Vandaag* ben ik een bekend persoon geworden in Zuid-Holland en daarbuiten. Ik word wekelijks uitgescholden en bedreigd door mensen uit de buurt, sympathisanten van jagers en zwanendrifters. Dan schreeuwen ze: 'We maken je af! Vuile zwanenhoer!' Het ergste is dat de dieren en ik aan de goden zijn overgeleverd. Hoewel de provincie voortdurend ontheffingen voor afschot verleent, is er al jarenlang geen controle op jagers in het veld voorafgaand en tijdens het doden van dieren, waarbij ik keer op keer aantoon dat daarbij gruwelijke, strafbare feiten worden gepleegd. Er zijn slechts twee opsporingsambtenaren voor de hele provincie. Als ik jagers op heterdaad betrap met illegale praktijken en 112 bel, laat de politie me gerust uren wachten of komt helemaal niet. Zwanen en ganzen zijn in Nederland beschermd volgens de Europese Vogelrichtlijn. Maar de provincie verleent steeds 'ontheffingen' voor afschot. Dan moeten er eerst preventieve middelen zijn gebruikt om de dieren van de landbouwpercelen ►

‘Als ik zie hoe **zwanen** worden dood-gemarteld, voel ik een intense woede’

te verjagen. Maar ik heb nog niet één boer in de omgeving aan diervriendelijke verjaging zien doen. Terwijl kruidenrijk gras zaaien het enige is wat je hoeft te doen, daar houden zwanen en ganzen niet van omdat het niet goed verteerbaar is. Komen ze in de winter toch gras eten op het land – in de zomer eten ze uit het water – dan kunnen boeren mij altijd bellen. Een aantal boeren, met wie ik wel een goede band heb, doet dit al. Dan pak ik de mop waarmee ik de keukenvloer dweil, bind er een plastic zak aan en zwaai ermee door de lucht. Of ik gil heel hard. Of ik schijn mijn laserlicht op het weiland. Dan weten ze niet hoe snel ze weg moeten komen... Afschot is helemaal niet nodig.

GEVAAR VOOR EIGEN LEVEN

Het stempel ‘dierenactivist’ doet geen recht aan wat ik doe. Door Volkert van der Graaf heeft die term ook een negatieve lading gekregen, waar ik niets mee te maken heb en wil hebben. Ik ben ‘fauna-rechercheur’. Het steekt dat ik op eigen kosten en met gevaar voor mijn leven dit werk moet doen, omdat bestuurders en toezichthouders weigeren hun taken uit te voeren. Met een gezin had ik dit niet kunnen doen. Ik heb nog steeds mijn zielsverwant niet gevonden. Maar ik denk ook dat geen man rustig op zijn stoel zit, als hij weet dat zijn vrouw dit soort dingen doet... De meeste mensen in mijn omgeving begrijpen het niet, zeggen: ‘Dat ga je jezelf toch niet aandoen? Blijf lekker thuis!’ Maar dat kan ik dus niet, ik zie ‘t als een morele

plicht. Als ik vanuit bed schoten van de jagers hoor en niet opsta, heb ik wróeging. Want dan weet ik dat er helemaal niemand is om de misstanden vast te leggen. Ik weet zeker dat het nog eens mijn dood wordt, vroeg of laat. Elke keer als ik in de auto stap, weet ik dat het kan gebeuren. Eén zogenaamd verdwaalde kogel en ik ben er niet meer. Mijn ouders zijn daar heel bang voor. Ik heb hen nooit iets verteld, tot ze de uitzending zagen van *EenVandaag* waarin was te zien hoe ik zwaar werd mishandeld door de zwanendrifters. Ze belden meteen op: ‘Dat is levensgevaarlijk, hou er alsjeblieft mee op.’ Nog steeds vertel ik weinig, ik wil ze er niet mee belasten. Via mijn Facebookpagina en Twitter vertel ik wel een deel van wat ik meemaak. De reacties en steunbetuigingen die ik krijg zijn hartverwarmend. Helaas zijn er maar weinig mensen die zeggen: ‘Joh meid, ik kom je helpen.’ Eén vrouw nam via Facebook contact met mij op. Zij kwam me helpen met het filmen van de zwanenjacht. Er kwamen vier kerels met wapens op haar af, die tegen haar aan kwamen staan. Ze zeiden nog niet eens iets, maar door hun intimiderende houding schrok ze zo dat ze naar de auto is gevluht en mij huilend heeft opgebeld: ‘Alsjeblieft, kom!’ Dat ze ermee is gestopt, kan ik haar niet kwalijk nemen. Ze wilde weer heelhuids thuis kunnen komen bij haar man en kinderen... Nee, stoppen doe ik niet. Ook al weet ik dat het mijn dood kan worden. Hoe meer tegenslag en tegenwerking, hoe gemotiveerder ik ben om door te gaan.” ■

REACTIE PROVINCIE ZUID-HOLLAND:

“Jagers voeren het beleid van de overheid uit en helpen miljoenen landbouwschade en ernstige ongelukken in het (vlieg)verkeer te voorkomen. Saskia van Rooy zet jagers, in het algemeen, neer als criminele moordenaars die net zo makkelijk op dieren als op mensen schieten. De jagers om wie het gaat, zijn gewone mensen, weliswaar met een bijzondere hobby, die jaarlijks van de politie een jachtakte krijgen. Zo’n akte krijg je niet meer als je de Wet Natuurbescherming hebt overtreden of als er andere redenen zijn op grond waarvan iemand geen wapen meer kan worden toevertrouwd. De opsporingsambtenaren zijn wel degelijk regelmatig in het veld aanwezig om toezicht te houden. Boeren zijn verplicht alle mogelijke manieren tot verjaging uit te voeren, willen zij in aanmerking komen voor een uitkering uit het schadefonds. Het zwaaien of laseren, zoals Saskia doet om zwanen te verjagen, heeft een ongewenst negatief effect op de weidevogels die daar ook fourageren en broeden. Die populaties lopen helaas hard achteruit. Daarom heeft de provincie net 10 miljoen euro vrijgemaakt voor de bescherming en bevordering van deze vogels. Deze acties van Saskia helpen daar niet bij.”

Nu dierenarts voor rechter

Nieuw hoofdstuk in zwanenstrijd

door Saskia Bellemans

DEN HAAG • De actie vond tot nu toe vooral plaats in de weilanden bij Stalwijk en Nieuwerbrug. Dat is voorbij. De strijd tussen dierenarts Saskia van Rooy en de zwanendrijverfamilie Oostveen heeft zich verplaatst naar diverse rechtbanken. Aan

in Nederland die een vergunning hebben om de kuikens van tamme, gelatiseerde broodparen door een dierenarts te laten ringen, ze te insekeren en te vuren van het middenhandbeentje aan een vleugel, waardoor de zwaan niet meer kan vliegen.

in november 2005. Zijn zonen en twee andere verdachten gingen grotendeels vrijuit, omdat ze volgens de rechtbank niet samen met Oostveen serieus een familiebedrijf vormden. Wij hadden ze volgens de rechtbank ‘een sandaal’ in de strafbare feiten. Ze werden drie week veroordeeld tot boetes en taakstraffen vanwege het